

Goniec codzienny

Wilna

NIEDZIELA

18 października 1942

Nr. 387

Cena w Wilnie 5 fen.

Znaczne sukcesy terenowe w Zachodnim Kaukazie

W szeroko zakrojonym ataku w Stalingradzie posunięto się naprzód. — Wdarcie się do fabryki dział „Czerwona Barykada”. — Odcięcie sił nieprzyjacielskich na północny zachód od miasta. — Niezwykle ciężkie ataki lotnicze na stanowiska baterii na wschód od Wołgi. — Zestrzelenie 15 samolotów brytyjskich ponad Małtą. — W południowej Anglii bombardowano obiekty wojskowe oraz łodzie desantowe

Z Kwatery Głównej Führera, dat. 17 października.

Naczelne Dowództwo Sił Zbrojnych podaje:

W zachodnim Kaukazie, po mimo gwałtownego nieprzyjacielskiego oporu, osiągnął wczoraj ponownie atak niemiecki i słowacki oddziały wojskowe sukcesy terenowe. Samoloty bojowe i niszczyły obiekty inżynierskie w walkach na ziemi.

Na zachód od Tereku wyprzedziły oddziały rumuńskie nieprzyjaciela z kilku stanowisk górskich i wzięły licznych jeńców.

W Stalingradzie kontynuowały oddziały piechoty i wojsk pancernych w ścisłym współdziałaniu z niestannie atakującymi siłami lotniczymi i artylerią przeciwlotniczą sił powietrznych swój szeroko zakrojony atak pomimo zaciętego nieprzyjacielskiego oporu i okopane czołgi wdarły się do fabryki dział „Czerwona Barykada”. Przez narządło na północ zostały siły nieprzyjacielskie na północny zachód od miasta odcięte od swoich połączeń i stoją przed

bliskim zniszczeniem. Niezwykle ciężkie ataki lotnictwa skierowały się, oprócz tego, na stanowiska artylerii na wschód od Wołgi. Własne oddziały samolotów myśliwskich rozpedziły za dnia całkowicie samoloty sowieckie i zestrzeliły bez własnych strat 18 maszyna nieprzyjacielskich.

Na pozostałych odcinkach frontu Wschodniego odbywały się akcja bojowa tylko lokalnego znaczenia.

Ruchy koncentracyjne bolszewików rozpoznane od 14 dni na wszystkich odcinkach kolejowych i szosach w rejonie Kalinin-Toropec były bezustannie i z dużym sukcesem zwalczane przez lotnictwo. Zlakowano kilkakrotnie z dobrym skutkiem ważne dla ruchów kolejowych dworce Bojogoje, Ostaszkow, Toropec, Zeliszarewo i Zobłago. Same linie kolejowe były częstokroć przerywane i zniszczone liczne pociągi z wojskiem i materiałem.

Dzięki tej akcji lotnictwa niestannie prowadzonej pomimo ciężkich warunków atmosferycznych, udało się nie tylko przeszkodzić koncentracji

sił bolszewickiej, lecz także częściowo ją zahamować, albo przyczynić się znacznie do jej zwłoki.

Niemieckie i włoskie oddziały lotnictwa prowadziły nadal za dnia i w nocy bombardowanie obiektów wojskowych na wyspie-twierdzy Małta. W walkach powietrznych stracił nieprzyjaciel na skutek działań zjednoczonych samolotów myśliwskich 15 maszyn. Dwa samoloty niemieckie nie wróciły.

W południowej Anglii niszczyły niemieckie samoloty bojowe w ciągu dnia obiekty wojskowe, a u wybrzeża po-

łudniowego skupienia łodzi desantowych. Zatopiono 6 łodzi, pewna ilość została uszkodzona. Ubiegłej nocy atakowały samoloty bojowe obiekty portowe i doki w północno-wschodniej Anglii.

Niemieckie samoloty bojowe zestrzeliły w ciągu dnia 2 brytyjskie bombowce na obszarze morskim, na zachód od Brestu. Oprócz tego artyleria przeciwlotnicza sił powietrznych i marynarki wojennej zestrzeliła 4 brytyjskie samoloty bombowe podczas nocnych ataków na Zatokę Niemiecką i na zachodnio-francuskie obszary wybrzeża.

Wysoka wizyta...

rd. BERNO. Dyplomatyczny korespondent angielskiej agencji „Exchange” donosi, że pani Roosevelt uda się w najbliższym czasie do Anglii. Będzie ona gościem angielskiej pary królewskiej i poruczonej jej będzie szereg ważnych zadań. Widocznie zatem

ma pani Roosevelt z polecenia swego męża dopomóc do przeprowadzenia w Londynie tych zadań, które Waszyngton już od pewnego czasu wysuwa zakulisowo przeciwko Anglii w odniesieniu do alianckiego dowództwa wojennego.

Londyn rozszerza swą ambasadę w Waszyngtonie

BERNO. Co raz to bardziej widoczne odsuwanie punktu ciężkości polityki wojennej aliantów w stronę Waszyngtonu, amuzja Londynu do rozszerzenia swojej ambasady w Waszyngtonie. Wówczas gdy Roosevelt już od dłuższego czasu usiłuje zmonopolizować w swych rękach i w ręku swych doradców sprawę polityki wojennej aliantów w Azji wschodniej, obecnie Anglia wystąpiła nowego posta do ambasady bryty-

skiej w Stanach Zjednoczonych A. P., który ma być specjalnym doradcą do spraw Azji wschodniej. Na to stanowisko wyznaczono sir George Sanson, który dłuższy czas przebywał w Azji wschodniej i pomiędzy innymi w Tokio. Obecnie ambasadora angielskiego lorda Halifaxa, obecnie znajduje się w ambasadzie angielskiej w Waszyngtonie 5 posłów brytyjskich.

Niemaskowana groźba

Nowy zamach na ostatnie państwa neutralne Ameryki Południowej

GENEWA. „Washington Post” w pewnym artykule wstępnym o reakcji Argentyny i Chile na mowę Sumner Wellesa pisze: „Nie będzie przesadą, jeśli się powie o naszych stosunkach do jedynych narodów, pozostających w sferze neutralnej, że nadeszła obecnie chwila, gdy trzeba odkryć swe karty. Pewnym jest, że niedawne wydarzenia dają możliwość wyraźnego zauważyć, że niedługo wyczerpię się cierpliwość Stanów Zjednoczonych w stosunku do niewyraźnej polityki, jaką prowadzą te kraje. Nadeszła obecnie chwila decyzji i narody te muszą sobie powiedzieć, czy są one gotowe do pomocy przeciwko wrogowi wolności świata pośrednio lub bezpośrednio i czy też zamierzają one zerwać swe stosunki z mocarstwami zła.

Welles, posiadający 28 latnie doświadczenie na polu dyplomacji, nigdy dotychczas nie wazył się wywołać takiej reakcji przez jakąś przypadkową uwagę albo nierozważne słowa, któreby mogły dojść do wiadomości publicznej. Dlatego należy przypuszczać, że oświadczenie jego zostało złożone dopiero po starannym rozważeniu i z wiedzą przed stawicielei Stanów Zjednoczonych w

SZTOKHOLM. Według wiadomości z Waszyngtonu, Roosevelt zażądał telegraficznie od Wendell Wilkie'go po jego przybyciu we wtorek po południu do Minneapolis, możliwie rychłego „złożenia sprawozdania”.

Jak donosi brytyjska agencja informacyjna, Wendell Wilkie miał oświadczyć w Edmonton (Alberta), że nie uważa on za celowe odpowiadanie na „zuchwałe oświadczenia” pewnych urzędników państwowych Stanów Zjednoczonych o jego zdaniu, wypowiedzianym w Związku Sowieckim w sprawie „drugiego frontu”.

Chile i Argentynie. W całej Ameryce Iberyjskiej Welles uważany jest za głównego przedstawiciela doktryny o solidarności państw amerykańskich. Dlatego wypowiedział on swe słowa w zupełnie określonym celu. Z powyższego należy wnosić, że pragnął on przez to podnieść na duchu inne narody południowoamerykańskie, będące w służbie ogólnej sprawy walki przeciwko mocarstwom Osi i pragnął pokazać narodom Argentyny i Chile, że zmiana kierunku politycznego wywoła jak najlepsze wrażenie wśród innych narodów Ameryki. Ponieważ słowa te wypowiedział przedstawiiciel rządu amerykańskiego, który bardzo dużo czynił dla wzmocnienia przyjaźni z Ameryką Południową, zatem nie można temu oświadczeniu nadawać znaczenia pogroźki lub jakiegokolwiek innego nieprzyjawnego gestu dyplomatycznego.

Jakkolwiek prezydent chilijski Rios odłożył swą podróż do Waszyngtonu wskutek bezwstydnego wystąpienia Wellesa, pomimo to w obydwu państwach neutralnych Ameryki Południowej powstała gwałtowna reakcja. Wyrażną groźba „Washington Post” wskazuje jednak na to, że Roosevelt nie może się wyrzec swych zamiarów wciągnięcia całej Ameryki Południowej do wojny przeciwko mocarstwom paktu trzech. Wyobraźmy sobie, że podobne słowa zostały wypowiedziane w Europie przeciwko państwom neutralnym. Jakże by wówczas hałasowała i uragała klika żydowska w Stanach Zjednoczonych! Lecz obłudni matadorowie demokratycznej „wolności” uważają, że mogą sobie pozwolić na podobną mowę w stosunku do krajów, które dość wyraźnie zaznaczyły, że udział ich w wojnie jest sprzeczny z ich interesami politycznymi i gospodarczymi.

Chęć Roosevelta do panowania nad światem jest nienasycona, a imperializm dolarowy nie znosi samodzielności i neutralności. (W. Z.)

Nowe poważne rozruchy w Karachi

RZYM (DNB). W Karachi doszło ponownie, jak donosi Stefan z Bangkoku, do ciężkich starć między hinduskimi demonstrantami a policją brytyjską. W czasie manifestacji przed więzieniem domagała się grupa Hindusów zwolnienia osób aresztowanych podczas demonstracji, które odbyły się w ostatnich dniach. Straż więzienna przybrała demonstrantów ogniem. Rozgoryczony tłum odpowiedział gradem kamieniami, tak że straż więzienna była zmuszona cofnąć się do wnętrza budynku więziennego. Strzelala ona jednak dalej z okien, tak że liczba zabitych

zwiększyła się. Wezwano szwadron kawalerii brytyjskiej do rozpedzenia demonstrantów. Nowy rozlew krwi wywołał w rozmaitych dzielnicach miasta demonstracje protestacyjne. Policja aresztowała około 200 osób. Sklepy i fabryki są zamknięte, a oddziały policji krążą po mieście.

Z Madrasu donoszą, że tyście młodych Muzułmanów chwyciło po aresztowaniu jednego z ich przywódców za broń i przeszło do Bidura Ghoppal Khana, który w rozmaitych potyczkach miał pobić oddziały angielskie i silnie dał się im we znaki.

Drożyzna w Egipcie

Nawet ryżu nie można już dostać

ANKARA (DNB). Po rozporządzeniu rządowym w sprawie zewidencjonowania wszystkich zapasów w Egipcie zniknęły z powierzchni oleje, jak również nasiona sezamu. Po ustaleniu cen maksymalnych na ryż stało się to samo z tym głównym środkiem żywności ludności egipskiej. Rząd nie miał niczego innego uczynić, jak tylko według starej recep-

ty angielskiej wybrać specjalną komisję do ustalenia przyczyny zniknięcia ryżu. Tymczasem ryż w sprzedaży kosztuje 120 funtów za rolę a zatem o 50 funtów ponad cenę urzędową. Małą nadzieję stanowi zapewnienie rządu sudańskiego, że dostarczy on sezamu, kukurydzy i innych produktów rolnych do Egiptu o ile na to pozwolą nadwyżki

Kto się zaprzędaje bolszewizmowi

GENEWA. Prezydium komitetu wykonawczego partii komunistycznej w Szkocji Brytanii, jak donosi „Baltimore Sun” z Londynu, zawarło w tymczasowej dymisji 3 członków gabinetu ministrów, dwóch ambasadorów oraz szeregu innych osób i urzędowych angielskich, a to z powodu ich niemięłałości prowadzenia walki z faszyzmem. Ci trzej ministrowie, usunięci których wyznaczają komunisty

brytyjscy, są to: minister wojny James Grigg, minister dla Indji Amery, lord kanclerz Wiskount Simon, i ambasadorowie: w Madrycie sir Samuel Hoare i w Waszyngtonie lord Halifax. Poza tym prezydium partii komunistycznej powzięło uchwały żądające daleko idących zmian w „złoty generalnym brytyjskim oraz ponownego utworzenia drugiego frontu.

Niezbite dowody

Jak zatopione zostały dwa wielkie amerykańskie transportowce z wojskiem

BERLIN. Znowuż do przedstawicielei prasy niemieckiej przemawiali dwaj komendanci niemieckich łodzi podwodnych, świadkowie zatopienia obydwóch wielkich transportowców wojskowych „Reina del Pacifico” i „Viceroy of India”, o czym wspominał komunikat Naczelnego Dowództwa Sił Zbrojnych z 28 września. Z początku Roosevelt starał się całkowicie przemilczeć tę katastrofę, następnie zaczął zaprzeczać i do dnia dzisiejszego nie przyznał się do straty tych okrętów.

Porucznik marynarki Hellriegel, mający lat 25, ale już od wybuchu wojny pełniący służbę morską na łodziach podwodnych, przez 1,5 roku oficer wachtowy przy kapitanie Endrassie, objął łódź podwodną po odznaczonym Wicem Dębowym kapitanie Lehmann-Willenbrocku i zatopił podczas trzech podróży 16.000 trb. Następnie przed lufy jego łodzi nadpłynął jeden z wielkich transportowców z wojskiem.

„Zakończono właśnie bitwę z konwojem, trwającą od 19 do

23 września, podczas której zatopiono ogółem 112.000 trb. Kilka łodzi podwodnych znajdowało się na zachodnim Atlantyku. Wtem doniesiono nam zbliżanie się nowego konwoju. Jak się później okazało, był to bardzo szybki konwój, płynął on z szybkością 12 do 13, a czasami nawet do 14 węzłów. Zygzał nadzwyczaj silnie. To spotęgowało nasz zamiar zaatakowania go. 72 godziny płynąłem ze swoją łodzią z tyłu, aż w końcu koło południa ujrzałem go. Było to 25 września. Do wieczora ścigałem konwój, nie mogąc go zaatakować, ale wskutek tego miałem doskonałą sposobność obserwacji. Były to cztery wielkie okręty, wszystkie parowce dwukominowe, szczególnie wielkie skrzynie. Gdy ja sam nie mogłem jeszcze strzelać, obserwowałem zatopienie „Viceroy of India”, który to okręt został zatopiony przez szczęśliwą łódź.

Mnie samemu potrzeba było jeszcze nocy by się odpowiednio zbliżyć, a nad ranem byłam również i ja gotów. Wyrzeliłem dwie torpedy

na „Reina del Pacifico”. Po wstał słup ognia na 100 m. wysoki, grzyb dymu, a po minucie nie można było nic zobaczyć. Nie było też ani pływających ludzi ani łodzi, okręt zniknął bez śladu. Nikt z niego nie mógł pozostać przy życiu. Ze chodziło tutaj o okręt typu „Reina del Pacifico”, jest rzeczą nie ulegającą wątpliwości, jego czyste linie, mostki znajdujące się tuż przy kominie i wszystkie inne dla nas marynarzy niezawodne znaki rozpoznawcze...”

Kapitan-por. Walkerling narządził pierwszy ze swoją łodzią kontakt z konwojem. Po południu 25 września ujrzał on najpierw wielki okręt pasażerski w towarzystwie dwóch kontrtorpedowców. Okręt ten miał dwa kominy i przypominał bardzo niemiecki okręt motorowy „St. Louis”. Wtem zaobserwował on storpedowanie „Viceroy of India”. Następnie utrzymywał on daleki kontakt z konwojem i dojrzał w nocy 4 do 5 wielkich, dwukominowych parowców. Wtem w odległości 8 km. niebo przybrało bar-

wę krwawo-czerwoną. A po minucie nie było już nic widać. Popatrzył on na zegarek; jasne bowiem było dla niego, że oznacza to wielką katastrofę okrętu. Zannaczonego czas pokrywał się dokładnie — jak okazało się później przy porównaniu — z podanym przez porucznika marynarki Hellriegela terminem storpedowania „Reina del Pacifico”. Kapitan-porucznik Walkerling nie był tak szczęśliwy by zyskać sposobność do strzału na wielki transportowiec z wojskiem. Musiał się on zadowolić zatopieniem w godzinę później statku towarowego o 5.000 trb.

Następnego dnia pływały jeszcze w miejscu zatopienia „Viceroy of India” łodzie, które przepełnione ludźmi przewracały się, co usprawiedliwia wniosek, że transportowce przewoziły wojsko. Transportowce były zdolne do przewożenia 13.000 żołnierzy. Stąd zrozumiałą jest rzeczą, że Roosevelt bronił się rękami i nogami przed przyznaniem się do zatopienia tych okrętów.

450-lecie Ameryki

12 października 1492, a więc przed 450 laty, Ameryka została odkryta przez Europejczyka. Południowa Ameryka obchodziła tę rocznicę pod hasłem „dnia rasy” — hiszpańskości i wdzięczności Europie za wielkie wartości duchowe, które narody europejskie wnieśli do nowego świata; natomiast Roosevelt wykorzystał rocznicę do swego ujęcia historii. W orędziu swoim powiada: „Mija 450 lat od chwili, gdy Krzysztof Kolumb zobaczył po raz pierwszy nowy świat. Za nim przybyli do Ameryki ludzie z wielu krajów, którzy szukali wolności, demokracji, tolerancji religijnej i lepszego życia. Obecnie jest z zewnątrz zagrożone to, co jest dla nas świętym. Prowadzimy wojnę, największą wojnę w dziejach ludzkości, toczy się ona o to, czy ludzkość ma się i nadal rozwijać, czy też jej rozwój ma być wstrzymany przez totalistyczne zdobycze. Naszym celem jest obrona nie tylko naszej własnej wolności, ale i wolności innych. Zwycięstwo amerykańskie będzie także zwycięstwem dla wielu na całym świecie narodów”.

Na marginesie tych wynurzeń reprezentanta ideologii „gonitwy za pieniądzem, standaryzowanej, zmechanizowanej pracy, zorganizowanego materializmu, zabójczej stereotypowości w całości kształcie życia, a więc w domu, na ulicy, w zabawie, odzieniu, kuchni, zamiłowaniu i urządzeniu”, wystarczy podnieść kilka istotnych spraw, nasświetlających dostatecznie właściwe oblicze Ameryki:

1. Większość Europejczyków, którzy przybyli do Ameryki, udawała się tam nie dlatego, że szukali wolności, demokracji, tolerancji religijnej, ale częściowo dlatego, że pędziła ich tam żądza przycięcia, częściowo dlatego, że w Europie spotkało ich niepowodzenie; wśród przybyszów było wielu takich, którzy uciekali przed sądami.

2. Część przybyszów rzeczywiście szukała za Oceanem lepszego życia. Lepsze życie w kraju dolarowej demokracji znalazły przede wszystkim miliony żydów z Europy wschodniej — najmniej wartościowy element na terenie europejskim. Spośród nich oraz spośród ich potomków rekrutuje się obecnie śmietanka „kultury” północnoamerykańskiej i najbliższe otoczenie prezydenta Roosevelta.

3. Socjalne, gospodarcze i kulturalne położenie olbrzymich mas w Stanach Zjednoczonych jest gorsze niż w najbardziej rozwiniętych krajach europejskich. Ta masa emigrantów oraz ich potomkowie nie znaleźli po tamtej stronie „lepszego życia”.

4. Dalszy duży odłam ludności Stanów Zjednoczonych, murzyni, nie przyjechał dobrowolnie do nowego świata, lecz setki tysięcy murzynów zostały przez bogobojnych brytyjskich handlarzy niewolników, sprzedane nie mniej bogobojnym północno-amerykańskim właścicielom niewolników. Dopiero za naszych dni, gdy są potrzebni jako mięso armatnie, los czarnych, dotychczas pogardzanych i maltretowanych przez Północnoamerykanów zaczyna być nieco znośniejszy.

5. To, co dla demokracji dolarowej jest podobno świętym, nie oznacza postępu, lecz jest społeczną bezwzględnością i plutokratyczną brutalnością i

wątpliwą cywilizacją — i nie jest zagrożone „z zewnątrz” lecz przez samego Roosevelta, który przystąpił lekkomyślnie do wojny.

6. Celem Roosevelta i Churchilla jest podobno wolność innych. Ale dlaczego w takim razie dławią wolność tam, gdzie mogliby ją dać z własnej, nieprzymuszonej woli — w Indiach, Północnej Irlandii, Palestynie, Iranie, Iraku, Egipcie i na Islandii?

I wreszcie: Gdyby idealista Krzysztof Kolumb przed 450 laty był przewidział, że odkryta przez niego Ameryka stanie się z czasem Ameryką Roosevelta, napewno byłby zawrócił, nie przybijając do brzegu, i wrócił do domu!

ts. („V. B.”)

Tłumne manifestacje w Buenos-Aires

BUENOS AIRES. Punktem kulminacyjnym uroczystości w związku z 450-leciem odkrycia Ameryki była tłumna manifestacja młodzieży narodowej w Luna parku. Były obecne liczne delegacje z Urugwaju i Paragwaju, jak również z najbardziej oddalonych prowincji Argentyny. Już na początku uroczystości wzniesiono entuzjastyczne woty na cześć prezydenta kraju Castillo, jako obrońcy neutralności i stronnika pracy pokojowej, a również na cześć wojska i marynarki. „Słońce kraju pampasów nie powinno się przeistoczyć w gwiazdę na sztandarze obcego mocarstwa” — wyrażenie to pewnego mówcy stanowiło myśl przewodnią tej wielkiej manifestacji.

Wszystkie przemówienia były kategorię skierowane przeciwko komunizmowi, jako wrogowi całego świata. Znany działacz narodowy Haenz Quesas, mając na myśli zajęcie przez Anglików argentyńskich wysp Falklandzkich zaznaczył: „Niczego nie żądamy od Niemiec i Włoch,

gdyż mocarstwa Osi niczego nam nie zabrały”. Sekretarz związku młodzieży Bernando podkreślił w swych wywodach, że naród argentyński nie wiąże żadne pokrewieństwo rasowe ze Stanami Zjednoczonymi. Inny mówca oświadczył, że Argentyna, również jak i jej kraj ojczysty Hiszpania, nigdy nie pójdzie pod jarzmo bolszewickie.

Następnie zabrał głos znany szeroko poza granicami Argentyny generał Juan Baptista Molina. Ten przywódca młodzieży narodowej, witany dłu-

Cenzura prasy brazylijskiej

VIGO. Według doniesień z Brazylii, wprowadzono tam cenzurę prasy na przeciąg wojny. Ministerstwo spraw wewnętrznych zastrzeżenie sobie kontrolę nad rozpowszechnianiem wiadomości i sprawozdań. Można więc uważać za wyrażnie że tą drogą Stany Zjednoczone urządziły tam swój aparat kontrwywobez czego prasa brazylijska na przyszłość całkowicie znajdzie się na usługach Stanów Zjednoczonych.

gotwałymi oklaskami, wskazał w energicznych słowach na niebezpieczeństwo, jakie stanowi dla wszystkich narodów podziemna robota komunistyczna. Hiszpania przeżyła pierwszą wojnę w tych zapasach światowych. Obecnie niebezpieczeństwo komunistyczne przedostało się do Ameryki Iberyjskiej, w której wyraźnie dają się zauważyć czynniki rozkładu. W Argentynie komunizm chowa się pod płaszczek liberalizmu i demokracji. Wkrada się on do partii politycznych i innych organizacji. Na skutek wskazówek Moskwy posłuszny jej komunizm dąży do wciągnięcia Argentyny w wojnę. Następnie mówca atakował parlament i tak zwana wielką prasę, dającą posłuch intrygom komunistycznym. Wspominając o Hiszpanii mówił generał Molina również o synach Italii, którzy pracą swą przyczynili się do wielkości Argentyny. Wreszcie oświadczył mówca, często przezywany burzliwymi oklaskami, że serce narodu bije dla prezydenta.

Churchill niezadowolony z Afryki Południowej

SZTOKHOLM. Reuter opublikował następujący komunikat urzędowy: „Prezes ministrów Afryki Południowej Smuts przybył we wtorek wieczorem na obrady do Londynu”. Współpracownik dyplomatyczny Reutera w związku z tym pisze m. in., że te pierwsze od początku wojny odwiedziny Smuts'a w Londynie mają niewątpliwie ogromne znaczenie, gdyż zawsze zasięgiem jego rady w ważniejszych kwestiach strategicznych. Fakt, że wybrał on obecną chwilę dla podróży do Londynu, do której ustawicznie przynaglali go Churchill i inni członkowie gabinetu jeszcze bardziej podkreśla znaczenie obrad, jakie czekają go w Londynie. Wizyta ta rzuca pewne światło na oświadczenie Churchilla w Edynburgu: „Dostaliśmy do poważnej i smutnej chwili w obecnej wojnie”.

Natychmiast po swym przybyciu złożył Smuts dłuższe oświadczenie, starając się wywołać wrażenie, że Afryka Południowa znajduje się na drodze do jeszcze większych wysiłków wojennych, w celu „zajęcia kluczowego stanowiska w wspólnej walce przeciwko Niemcom, Włochom i Japonii”. Brytyjska agencja informacyjna, nawiązując do tego oświadczenia czyni uwagę, że

jak wiadomo Smuts piastował wysokie stanowisko w gabinecie Imperium z okresu 1914-1918. Agencja ta widocznie chciała przez to zaznaczyć, że Smuts i obecnie, jako wieloletni wróg Niemiec, tytułujący siebie od niejakiego czasu marszałkiem polnym, — mógłby wziąć na swe barki poważne zadania specjalne.

Pomimo jednak tego londyńskiego akompaniamentu nie da się usunąć wrażenia, że Churchill dlatego zażądał przyjazdu do Londynu prezesa ministrów Afryki Południowej, aby mu wyraził niezadowolonia Anglii z dotychczasowej działalności wojennej Afryki Południowej. Londyn stawia szefowi rządu Afryki Południowej jako przykład inne do minia brytyjskie, które znacznie więcej uczyniły w dziele wspólnych wysiłków wojennych. Nie bez przyczyny brytyjski minister propagandy skłonił bawiącego obecnie w Anglii kanadyjskiego ministra marynarki i obrony narodowej, do złożenia wie wtorek szczegółowych i upekszonych sprawozdań o wzrastających wysiłkach Kanady, tak że sprawozdania te rzuciły się w oczy Smutsowi w dniu jego przybycia w olbrzymich tytułach dzienników, jako artykuł powitalny.

Walka Arabów o wolność

Przemówienie premiera Iraku

BERLIN (DNB). Z okazji zakończenia miesiąca postu Ramadan i święta Bairam wygłosił iracki premier Raszyd Ali Al Gailani uroczyste przyjęcie w swoim domu w Berlinie, na które zaproszona była kolonia arabska, głównie jej iracki członkowie oraz niemieccy przyjaciele. Premier oświadczył w przemowie do narodu irackiego i reszty świata arabskiego, że mimo terroru w Arabach nie można stłumić woli do uzyskania wolności i niepodległości.

W roku ubiegłym stoczył Irak historyczną walkę o wol-

ność, która to walka dowiodła całemu światu, że w Iraku znajduje się tętniący duch, który w dziejach ubiegłych wieków wiodł Arabów do walki. Przykład Iraku wykazał, że Anglicy nigdy nie myśleli o zadośćuczynieniu słusznym żądaniom Arabów i o spełnieniu ich aspiracji niepodległościowych. Lecz dzisiaj Arabowie są przekonani o tym, że dni Wielkiej Brytanii są policzone i że ich niepodległość przez walkę i zwycięstwo ich przyjaciół, mocarstw Osi, stanie się niewzruszalnym faktem.

Obłędny taniec bolszewików

Gdy na początku teraźniejszej wojny Anglia coraz to brutalniej zaczęła dławić naród hinduski, Moskwa doszła do wniosku, że wybita godzina jej działania w Indiach. Propaganda bolszewicka stała się bardzo głośna. W styczniu 1941 pisało moskiewskie czasopismo „Międzynarodówka komunistyczna”: „Przy wyduszeniu z Indii niezbędnych dla kraju gospodarczych produktów i ludzkich rezerw angielski imperializm posługuje się tradycyjną „polityką knuta i cukierków”. Jednym z pierwszych zarządzeń na odciśnięcie przygotowania Indii do wojny było wydanie ustaw o uzupełnieniu konstytucji i o bronie państwa. Na podstawie tych ustaw wicekról Indii otrzymał nieograniczoną władzę... Zaczęto stosować represje względem organizacji robotników i chłopów”. Ton propagandy stał się co raz to agresywniejszy. W kwietniu czasopismo „Vademecum agitatora” mówi o „bezwzględnej rabunkowej gospodarce” w Indiach.

Strajki i niepokoje wśród chłopów są według Moskwy jedynie przejawem walki klasowej, ale nie narodowej. „Proletariat w Indiach ma już pewne doświadczenie w walce klasowej... Organizacje klasy robotniczej w Indiach występowały i występują jako przywódcy jednolitego frontu w

walce o wolność”. W rzeczywistości jednak znaczenie ich w zaganiach narodu hinduskiego było małe; wynika to z dalszych wywodów wymienionego czasopisma, które się chętnie, że „wielkie organizacje związków zawodowych liczą około 500.000 członków”, przy czym prezennie zamilcza, iż te pół miliona komunistów wśród 400 milionowego narodu jest nieznacznym ułamkiem ułamka, który może najwyżej płynąć razem z innymi szeroką rzeką ruchu wolnościowego.

Moskwa dążyła za wszelką cenę do wykorzystania dla swych własnych celów walki o wolność w Indiach. Wobec tego, że pragnęła objąć dziedzictwo po Anglii, nie mogła się posługiwać antyangielską jednością Indii, aczkolwiek udawała, że walczy o ich uwolnienie i przeciwko wojnie. Jednocześnie rozsądzała tę jedność potrzebną do stawienia oporu, naturalnie na gruncie dopuszczalnych w danej chwili. Gandhiego jako „reprezentanta hinduskiej burżuazji” piętnowano mianem zdrajcy sprawy proletariatu. Według bolszewików „władze skwapliwie korzystały z przyjacielskich usług Gandhiego, i zaczęły z metodyczną dokładnością dokonywać aresztowań”.

Ta metoda ogólnego bafamucenia, która miała ułatwić łapanie ryb w mętnej wodzie,

stosowana była w dość skromnym zakresie, dopóki Stalin nie znalazł się — jak sam to nazwał jeszcze w 1928 — w roli owego „półgłówna, gotowego do wyciągnięcia z ognia kasztanów angielskich”. Albo wiem z chwilą, gdy także Moskwa rozpoczęła hazard wojenny, runęły nadzieje na objęcie dziedzictwa Anglii w Delhi. Wówczas dotychczasowi przeciwnicy w Indiach podali sobie ręce.

Bolszewikom i Brytyjczykom chodziło o to, by wycisnąć jak najwięcej dóbr i materiału wojennego z dławionego kraju. Co dotąd było kapitalistyczną ekspropriacją, stało się godnym pochwały reprezentowaniem interesów klasowych w walce z faszysmem. Bogate Indie miały ratować zubożałą „ojczyznę chłopów i robotników”. Demonstacje przeciwko wojnie, nad którymi przed tym się rozpylano w pochwałach, piętnowano nagle jako zbrodnie. Więzienia się zapętniły. Agenci Stalina mieli pomagać przy nakładaniu kajdanów na duszę narodu. Oprócz tego spodziewano się, że przy ich pomocy będzie można nie dopuścić do zjednoczenia Indii. „Pomimo nieugiętej opozycji narodu hinduskiego, Anglii udało się, choć z wielkimi trudnościami, zrealizować swe plany. Indie powoli stają się wielkim arsenałem brytyjskiego imperializmu”.

Tak piszą bolszewicy. Ale nie może być inaczej — Anglicy stali się przeciw przyjaciółmi Związku Sow., któremu są niezbędne potrzebne dostawy materiału wojennego.

Atoli tak samo jak w Iranie, pokłócili się obaj konkurenci także w Indiach. Jednemu i drugiemu chodziło o to, by zapanował tam spokój i by można nakłonić naród hinduski do wyrażenia zgody na wspólne cele wojenne oraz wykorzystanie jego siły roboczą. Nie mogli się jednak pogodzić co do metod działania. Po całkowitym nieudaniu się interwencji ulubieńca Moskwy, mister Crippsa, Anglia chwyciła się jeszcze energiczniej bata. Stalin natomiast chciał, żeby zastosowano metodę „cukierków”. Zupełnie mu nie zależało na oszczędzaniu prestiżu angielskiego, albowiem i nadal uśmiechało się mu wcielenie Indii do Związku Sowieckiego. Domagał się więc pigulek, któreby uspokajały szybkiej, mianowicie wyrażenie zgody na żądania Indii. Jednocześnie taktyka taka pozwałała mu i nadal udawać przyjaciela Hindusów.

Taniec Stalina był jednak zbyt gwałtowny, i to z konieczności zbyt gwałtowny; spała mu więc z twarzy maska i pokazała się brutalna gęba tonącego oszusta. G. Steve. („V. B.”)

Nowe ograniczenia w zaopatrzeniu Anglii w środki żywnościowe

SZTOKHOLM, (DNB). Londyńska gazeta „Daily Herald” przygotowuje społeczeństwo angielskie na nowe ograniczenia w zakresie produktów żywnościowych, które to ograniczenia stały się nieuniknione wskutek klęsk sowieckich. „Bieda w Związku Sowieckim — pisze się w artykule — wywołuje potrzebę by Związkowi Sowieckiemu przydzielić większą niżeli do tychczas część środków żywnościowych, wyprodukowanych na ziemi „alianckiej”. Związek Sowiecki poniósł

bardzo ciężkie straty. Jego najważniejsze obszary zbożowe zostały stracone, co łącznie ze stratami w pogłowiu bydła powoduje, że należy jak najbardziej zmniejszyć naszą zależność od importu środków żywnościowych. Muismy lepiej wykorzystywać nasze własne pola”. Lecz pola angielskie, jak to codziennie w ostatnich miesiącach stwierdzała prasa angielska, są już do ostatnich granic wykorzystane, a każde dalsze rozszerzenie powierzchni uprawnej zależy się o brak sił roboczych.

Za brak dyscypliny pracy grożą surowe kary

Dyscyplina pracy polega na sumiennym i uczciwym wykonywaniu swych obowiązków, zachowywania ustalonych godzin pracy, punktualności oraz unikania zbyt częstych zmian miejsca zatrudnienia bez ważnych powodów. Dyscyplina pracy ma zawsze wielkie znaczenie, szczególnie jednak jest ważna w okresie wojennym, gdy wszyscy muszą wyteżyć swe siły, aby zapewnić zaopatrzenie armii walczącej na froncie i ludności. Z tej racji zakazano zmiany posad i zwrócono bacniejszą uwagę na punktualność i zachowanie się pracowników.

Mimo to, w przedsiębiorstwach wileńskich często zdarzają się różne wypadki łamania dyscypliny, najczęściej stałe spóźnianie się, samowolne skracanie okresu pracy, oraz nieprzychylenie do pracy po kilka dni. Pracownicy dopuszczający się takich wykroczeń, muszą pamiętać o tym, że oprócz kar, stosowanych przez kierownictwo zakładu, mogą być również karani administracyjnie, a w wypadkach cięższych uchybień, zwłaszcza gdy chodzi o pracę na potrzeby wojska, nawet sądownie. (I)

Echa pogrzebu s. p. ks. prałata Sawickiego

Zgon zasłużonego dla Kościoła i Katedry Wileńskiej...

Występ Stanisława Szpinalskiego

Przypominamy, że recital Stanisława Szpinalskiego odbędzie się jutro, w poniedziałek...

Ogłoszenie

DOTYCZY: trybu sprzedaży masła. Poczynając od dnia 19 października...

Winnó, dn. 16.X.1942 r. Wydział Apropowizacyjno-Gospodarczy M. Włna.

Oddział Wypoczynku i Radości Życia Związków Zawodowych...

Wtorek 20 października o godz. 17.30 w teatrze miejskim...

Karty wstępu można otrzymać w oddziale Wypoczynku i Radości Życia...

Oddział Wypoczynku i Radości Życia Związków Zawodowych.

Wiadomości z dnia

NIEDZIELA
Lukasza
Wschód słońca 5.50
Zachód słońca 17.21
DZISIAJ ZACZNIAMY OKNA OD 17.30 DO 6.40.

WYSYLANIE LISTÓW I POCZEK POCZTA. Przypominamy, że karty pocztowe...

DO 500 RM, BEZ ZEZWOLENIA DEWIZOWEGO. Na podstawie zarządzenia...

Ogłoszenie

DOTYCZY: godzin przyjmowania interesantów w Wydz. Apropowizacyjno-Gospodarczym.

Z powodu zwiększenia zakresu pracy i aby urzędnicy...

Interesanci są proszeni nie zwracać się po godz. 12-ej...

W celu otrzymania dodatkowych rącej żywnościowych...

Winnó, dn. 16.X.1942 r. Wydział Apropowizacyjno-Gospodarczy M. Włna.

dykowej Rzeszy bez zezwolenia dewizowego. Warunkiem koniecznym...

W ruchu podróży pomiędzy Rzeszą Niemiecką, a komisariatami Rzeszy Kraju...

DO WIADOMOŚCI PRACOWNIKÓW H. K. P. I ICH RODZIN. Jeszcze nie wszyscy pracownicy...

WÓDKA Z POWODU ZAKOŃCZENIA ROBÓT LESNYCH. Jak dowiadujemy się...

ZAKOŃCZENIE KURSU JEZYKA NIEMIECKIEGO PRZEZ PRACOWNIKÓW „MAISTASU” W NOWEJ WILEJCE.

Przebiegane egzaminy wykazały dostateczny poziom naukowy...

Do kończących kursy słuchaczy przemówił przedstawiciel Związków Zawodowych...

W dostatecznej mierze opanowania języka niemieckiego co umożliwi...

Uroczystość została zakończona wspólną biesiadą.

INSPEKCA PRZEDSTAWICIELA ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH. W tych dniach pełnomocnik...

ZMIANY W SĄDOWNICTWIE. Gener. sędca sprawiedliwości zwolnił na własną prośbę...

ŚWIĘTY KAZIMIERZ ODZYSKUJE SWOJĄ KORONĘ. Roboty na kópule kościoła św. Kazimierza...

GDZIE MOŻNA KUPIĆ OKULARY? Sklep „Optika Nr. 2” przy ul. Dominikańskiej...

DZIECI SPOWODOWAŁY POŻAR. We wsi Pupie, gm. miejskiej pozostawione bez nadzoru...

Zofia Pawlakówna po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Św. Sakramentami...

Helena Kondratowicz Po ciężkich cierpieniach opatrzona Św. Sakramentami...

MARIAN ROGALA podoficer po długich i ciężkich cierpieniach zasnął w Panu...

WŁADYSŁAW POKIDANIEC dobry kolega, nieodżałowany pracownik Naktine Apsauga...

Za spokój duszy w dniu Imienin z Myszkowskich Ireny Wyszyńskiej...

W rocznicę śmierci ADAMA WOJNICZA zmarłego dn. 20 października...

REPERACJE ZEGARKÓW WYKONANIE SZYBKIE I DOKŁADNE. Trakų (Trocka) 4-8...

W każdej porze roku głowa kobiety jest odsłonięta więc „Trwała Ondulacja”...

Pracownia mebli Wilniaus (Wileńska) 32 i Kafvarių (Kalwaryjska) 56...

WARSZTAT MECHANICZNY Michała Rynkowskiego Naugarduko (Nowogródzka) 30...

Antykwariat Państwowego Wydawnictwa ul. Dominikańska 4...

Kupuje: forniry, deski stolarskie, dyktę, obicia mełowe...

Kupujemy stare meble, PIANINA i t. p. „NAUDA” Wilniaus (Wileńska) Nr. 25...

Laboratorium Zębów Sztucznych przyjmuje wszelkie roboty techniczno-dentystyczne...

PRYWATNA CHEMICZNA PRALNIA J. BARTOSZEWICZA Trakų (Trocka) 9...

KUPUJĘ stare nity patefonowe lub zamieniam na nowe B. MIKUTONIS...

Sądzie sady! Największy zysk, najpewniejsza obecnie oszczędność...

KINO „AUSZRA” Pyłimo (Zawalna) 54. W NIEDZIELĘ 18-go PAŹDZIERNIKA R. B...

Opłatki ślubne, krzyżyki, pierścionki, broszki i inne piękne ozdoby...

Pracownia mebli ST. SKRODZKIEGO Wilniaus (Wileńska) 5...

Dla Akademii Sztuk Pięknych ul. Śv. Onos (Śv. Anny) 4...

Cnemiczne czyszczenie, nicowanie i prasowanie Kapeluszy męskich...

NUTY znaczki do zbiorów kupuje i sprzedaje J. Zdanowicz...

KINA

Soldatentheater II. Ostatni dzień, Pola Negri w filmie »TANGO NOCTURNO«

CASINO. Ostatni dzień. »LEN z IRLANDII«

ADRIA. Ostatni dzień. »We dwoje w wielkim mieście«

MUZA. Pełen napięcia film kryminalny »ALARM V STOPNIA«

AUSZRA. Wspaniały film »Kelnerka Anna«

KOLEJOWE. »Serce zarzuca kotwicę«

KINO CASINO. »Operetka«

Forniery, obicia na materace i trawę morską kupuję.

Otrzymałmy nowy transport najładniejszych DREWNIARÓW

MASZYNY do szycia

SPÓŁDZIELNIA »UTILITAS«

W poniedziałek, 19 października 1942 r. o godz. 18-oj w TEATRZE MIEJSKIM

UWAGA! Ponownie ogłaszam: ELEKTROTECHNICZNY WARSZTAT Piotra Dereczyńskiego

Zaduszki już blisko. Pomniki, nagrobki z granitu, piaskowca, marmuru i cementu

Uwaga! Kupno, sprzedaż i zamiana znaczków pocztowych.

Laubzegistów i malarzy do pracowni zabawek przyjmie »ALSTA«

PRACA. Były urzędnik sądowy poszukuje pracy.

Matrymonialne. Dwoch kulturalnych panów lat 24 i 25.

RÓŻNE. AA) Podania, tłumaczenia niemieckie litewskie.

Przebieg choroby. Osoba lubiąca dzieci i umiająca je wychowywać.

Przebieg choroby. Potrzebny robotnik na wieś na rolne roboty.

Przebieg choroby. Potrzebny pracownik umiający obsługiwać maszyny.

Nauka i wycławianie. Barlitta (naturalna) metoda konwersacji niemieckiej.

MASZYNY do szycia. różnorodnych systemów i firm.

SPÓŁDZIELNIA »UTILITAS«. w sklepie swym przy ul. Radwiliūtis

Handel i Przemysł. Fortepiany, pianina stroje.

Kupno i Sprzedaż. A) Kupię używane doniczki w każdej ilości.

Kupię głębokie kalosze na wółki, wełniany materiał na spodnie.

Kupię kolarz futrzany mekki, najcenniejszy opasowy Tito.

Kupię damską jesionką elementarną, rozmiar duży.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Kupię męską robotę bluzę lub wiatrówkę.

Przedam 2 piletki walciana po 50 RM.

Przedam nowy dobry mikrofon 4000 Rf i pateron 12.6 RM.

Przedam parawan 200 RM, stolik „Thonata” i inne rzeczy.

Przedam 102ka żelazna na ślacie sprężynowej 70 i 25 RM.

Przedam piękny jednofajerkowy, wewnątrz szklany Giedimino.

Przedam ramię szpirową z przekładnią i widelkami.

Przedam 2 piletki walciana po 50 RM.

Przedam nowy dobry mikrofon 4000 Rf i pateron 12.6 RM.

Przedam parawan 200 RM, stolik „Thonata” i inne rzeczy.

Przedam 102ka żelazna na ślacie sprężynowej 70 i 25 RM.

Przedam piękny jednofajerkowy, wewnątrz szklany Giedimino.

Przedam ramię szpirową z przekładnią i widelkami.

Przedam 2 piletki walciana po 50 RM.

Przedam nowy dobry mikrofon 4000 Rf i pateron 12.6 RM.

Przedam parawan 200 RM, stolik „Thonata” i inne rzeczy.

Przedam 102ka żelazna na ślacie sprężynowej 70 i 25 RM.

LEKARZE. Lekarz-dentysta Wł. Pasiński

Dr. K. Sokolowski. Choroby skórne i weneryczne

Dr. med. Wiktor Pleškov. Choroby nerwowe i wewnętrzne

Dr. J. Olszewski. Choroby skórne i weneryczne

Kazimierz Bieleński. Choroby skórne i weneryczne

Janina Jurczakowa. Choroby skórne i weneryczne

Dr. O. Abłamowiczowa. Choroby skórne i weneryczne

Dr. K. Gaspierowicz. Choroby skórne i weneryczne

Dr. W. Wołodoźko. Choroby skórne i weneryczne

Dr. med. Leon Butkiewicz. Choroby uchu, nosa i gardła

Dr. Edmund Kunciewicz. asystent Klinik U. S. B.

AKUSZKI. J. Korchowa

Maria Laknerowa. przyjmująca od 9 rano do 7 w.

W. Smałowska. 2 (liet / Zamkowa) 28-6

Marja Brzezina. Lubarto (d. Grodzka) 27-1

Najlepiej zapłaci za sprzęt Radio-elektrotechniczny

OCZKA. podnosi szybko i tanio PRACOWNIA A. Kondratowicz

Adres Redakcji: Administracja: ul. Gedymina 11-a (I piętro). Tęlofony: Redaktor Naczelny 43. Redakcja 8-13.